"תלמידים צריכים כישורי למידה מרחוק – בשביל מקומות העבודה של מחר"

ראיון עמי סלנט, שחוקר את תחום הלמידה מרחוק בארבעת העשורים האחרונים, אומר כי ישראל היתה צריכה כבר לעבור למודל של למידה היברידית – כזה שמשלב לימודים מהכיתה ומהבית • "רוב היזמות בתחום לא מבשילות כי קובעי המדיניות במשרד החינוך סמרנים"

ליאור דטל

עמי סלנט. "המכשול העיקרי ליישום למידה היברידית הוא חוסר ההכשרה של המורים" צילום: תומר אפלבאום

בבתי משרד הבריאות, רופאי ילדים והמתרגלות המורים הדריכו בימים האחרונים כי דם מתנגד רים לבוגרת הממשלה לתת סמוך מבחינה לכל התלמידים שאינם מאומתים, שאמור להיכנס לתו קף הזול מחדש. לממשלה אין תוכנית חלופית להעלת מע רכת החינוך, בשל הבדידים והתחלואה הנמוכות של מורות, בגנות ותלמידים. בבתי המשרד אמנם הזהירו מהאפשרות של השבתת מערכת החינוך ומע בר מלא לתלמידה מרחוק, אך זו כלל לא עלתה על הפרק בדיונים בממשלה.

אחד הפתרונות האפשריים לקיום לימודים במצב קיצון הוא מעבר לתלמידה היברידית – שכו ללת שילוב מסודר וקבוע בין לימודים בכיתות לבין לימודים מקוונים. שלא כמו תלמידה מר חוק, שהיתה מבוססת בעיקר על לימודים בזום, תלמידה היברי רית אמורה להיות אינטראקטי בית, מעניינת וקצובה בזמן. מודל של למידה היברידית שם דגש על למידה עצמית של תלמידים ופיתוח כישורים הנדרשים לאחר מכן בשוק העבודה, בזמן שהמורים משמשים כמדריכים ומתאימים את קצב התפקודות באופן אישי לכל תלמיד.

לדברי עמי סלנט, שוקיר באר בעת השפוטים האחדונים את תחום הלמידה מרחוק, ישראל היתה צריכה כבר לעבור למודל כזה, כפי שעשו מדינות אחדות בעולם. "מדינת הסטארט־אפ היא המרר נה הכי כבדה הכוח איטית בעולם ביישום של תוכניות למידה מק ונות ותוכניות למידה היברידית", אומר סלנט. לדבריו, "במרבית בתי הספר בארץ, המרוינית הפרוגנית היתה ונותרה להישאר עם תוכנית הלימוד והממלכת המסורתית. בפ רינות אחדות בתי הספר רבה יותר גמישים ורחוקים למידה היברידית. בגרוזגיה, איסלנד, פינלנד, קנדה וחלק מהמדינות באר"ב: מנהלי בתי ספר משלבים למידה היברידית בחלק מתוכנית הלימודים".

מסר לא ברור למנהלים

בתחילת הדורש העבירי משרד החינוך מסר למנהלים שלפיו הם רשאים לעבור ללמידה היברי רית – אך לאחר ההתנגדות של ארגוני המורים למודל, המשרד לא העמיד לרשות המנהלים תק ציבים לצורך כך, לא פירט מה המשמעות של למידה היברידית, ולא הסביר למנהלים מה מצופה מהם לעשות ומהו המינון הנדרש של למידה היברידית. בפועל, רוב בתי הספר בישראל לא מיישמים למידה היברידית, אלא משתמ שים בלמידה מרחוק כדי לפצות על היעדרות של מורים ותלמידים.

סלנט עוקב בעשורים האחרונים אחר ההתפתחויות בעולם בתחום הלמידה מרחוק, ועסק בעצמו בה דרכת מורים ללמידה מרחוק. הוא היה, בין השאר, המדען הראשי של מכון מופת ולאחר מכן המדען של רשת עמל. בסוף שנות ה־90 הוא היה ממקימי בית הספר הווירטואלי לאנגלית של רשת עמל, שהיה ככל הנראה בית הספר הווירטואלי הרא שון בארץ. בתחילת שנות ה־2000 הוא היה ממקימי פרטל מס"ע, המיועד למורים ואנשי חינוך.

ארגוני המורים בישראל סיר בו ללמידה היברידית, כי הם לא מסבירים שהמורים יצטמו את השיעור ויעבירו אותו בזום. אז

"מדינת הסטארט־אפ היא המדינה הכי כבדה והכי אטית בעולם ביישום של תוכניות למידה היברידית. במדינות אחרות בתי הספר הרבה יותר גמישים"

"צילום של שיעור הוא לא למידה היברידית" צילום: אייל טואג

"הודו מוכיחה שגם מדינות גדולות וכבדות יכולות לבצע שינויים בתחום החינוך. יש בה יוזמות מאוד מעניינות בתחום ואפשר ללמוד ממנה"

מה אפשר לעשות?

"במוקן מסרים הם בדוקים. צ־ילום שיעור שמתבצע בכיתה הוא לא למידה היברידית אמיתית, אלא חלק מאילוצי הקורונה. למידה היברידית אמיתית דורשת לשנות את תוכניות הלימודים ואת הכשרת המורים. למשל, להחליט שבמשך יום בשבוע התלמידים לומדים מר חוק – מהבית או מתעמלת מחשבים בבית הספר או מהספרייה. למידה היברידית לא מסתמכת על שימוש בזום, אלא על משימות חקר הנעש רה. אני מבין שיש מורים שוקקים ומנהלים מעניב ללמידה היברידית, אבל יש בארץ גם מורים שנמנים ליום תוכניות כאלה".

גם הנוהים והתלמידים לא מתי להבים מלמידה מזאת, בגלל הפי ראומה שנגרמה מלמידה מרחוק בגלי התחלואה הקודמים. ילדים רבים נכנסו לדיכאון או ששמרו הפסקיר ללמוד.

"אני חושב שבשמה המצב לא כל כך תרחישמעי. אני מכיר תלי מדים ותלמידות שהצליח בלמידה מרחוק, ויש כאלה שגם מעדיפים להמשיך וללמוד ככה בחלק מה זמן. יש נטייה להקצין דיוחים גם ביראותת חדרה, שיתכן שמגיבה על רקע המאבקים בין משרד הדר נוך למשרד הבריאות. אנחנו מדב רים על מעבר ללמידה היברידית במשך יום או יומיים בשבוע, ועל שמירת הפנפשים ללמודים בבית הספר במוקר.

"בכל מקרה, תלמידים יצטר ריכו לרכוש כישורים של למידה מרחוק ולמידה עצמית, בעיקר תלמידים בגילי חטיבה ותיכון. בשהם יגיעו לאוניברסיטאות ולמקומות העבודה, הם ייתקלו במצבים שבהם הם ייאלצו ללמוד לבד תוך שימוש באינטרנט. יש מחקרים שאומרים שגם סביבת העבודה העתידית תהיה היברי דית, ולכן כדאי לתחזיל ולהכשיר את התלמידים למציאות הזו־שנה".

כישורים לחיים

כבר ב־2012 פירסם OECD מסמך שקבע ששילוב של למי דה היברידית בבתי הספר עשוי לסייע לתלמידים לרכוש כישר רים נוחצים לחיים ולשוק הע בודה. בשנה שעברה קבע ארגון החינוך של האו"ם, אונסקו, שלא ניתן להתעלם מלמידה היברידית.

מה אפשר לעשות?

"המכשול העיקרי ליישום למידה היברידית בבתי הספר הוא חוסר ההכשרה של המורים. לא מדובר רק בהכשרה בתוכנות מחשב. צריך להשיג מורים על איך ליצור מערכי שי עור במודל הזה, ואיך לעבו תלמידים שמתקשים עם הקצב".

Scanned with CamScanner